

Oczekiwania względem pracowników i prognoza przyjęć do pracy

-

postawy pracodawców
z terenu województwa podkarpackiego
wobec problemów zatrudnienia absolwentów
szkół o profilu zawodowym

*Raport z badań pracodawców
(FGI)*

Kraków, październik 2006 r.

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.....	3
1.1. Cele badania	3
1.2. Badana populacja i próba	4
1.2. Technika realizacji	5
1.3. Raport.....	5
II. OGÓLNE PROBLEMY ZATRUDNIANIA OSÓB Z WYKSZTAŁCENIEM ZAWODOWYM	6
2.1. Brak na rynku pracy pracowników o odpowiednich kwalifikacjach	6
2.2. Niski poziom przygotowania i motywacji kandydatów	8
2.3. Wysoka fluktuacja.....	9
2.4. Absolwenci czy pracownicy z dłuższym stażem	9
III. ABSOLWENCI SZKÓŁ O PROFILU ZAWODOWYM – KWESTIE SZCZEGÓŁOWE	11
3.1. Ocena przygotowania teoretycznego	11
3.2. Ocena umiejętności praktycznych.....	12
3.3. Ocena zachowania, motywacji i kompetencji osobowościowych	14
3.4. Absolwenci szkół o profilu zawodowym – aspekty pozytywne	16
IV. BARIERY I UŁATWIENIA W ZATRUDNIANIU ABSOLWENTÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH.....	19
4.1. Ocena programów wspierających zatrudnienie absolwentów	19
4.2. Opinie o szkołach zawodowych i ocena współpracy z szkołami.....	20
4.3. Bariery w zatrudnianiu absolwentów i sposoby na ich pokonanie	23
V. PODSUMOWANIE - SYLWETKA IDEALNEGO ABSOLWENTA.....	25
VI. PODSUMOWANIE I WNIOSKI.....	28
Załącznik 1 - Informacja o respondentach	30
Załącznik 2 - Wykaz firm objętych badaniem	33
Załącznik 3 - Przewodnik dyskusji	35

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORRZintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju RegionalnegoWojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

I. WSTĘP

Raport poniższy prezentuje wyniki badania opinii przedsiębiorców z terenu województwa podkarpackiego, przeprowadzonego w miesiącach październik/listopad 2006 roku. Badanie zrealizowano w ramach projektu „Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR)”, realizowanego w ramach Działania 2.1. ZPORR. Projekt jest finansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz ze środków budżetu państwa.

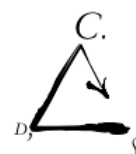
1.1. Cele badania

Zasadniczym celem badania było zebranie możliwie szerokiej, jakościowej informacji o postawach pracodawców z terenu województwa podkarpackiego, wobec problemów zatrudniania absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych. W szczególności badanie miało dostarczyć informacji w następujących kwestiach:

- Jakie jest ogólne nastawienie pracodawców wobec absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych?
- Czy pracodawcy poszukują pracowników o takim wykształceniu, w jakich specjalnościach?
- Jacy pracownicy są poszukiwani, jakich trudno znaleźć na rynku pracy?
- Jaki jest poziom przygotowania teoretycznego absolwentów szkół zawodowych w opinii pracodawców?
- Jaki jest poziom przygotowania praktycznego absolwentów szkół zawodowych?
- Jakie są postawy, motywacje, oczekiwania absolwentów szkół o profilu zawodowym?
- Czy przedsiębiorcy współpracują z szkołami zawodowymi? W jakim zakresie?
- Czy istnieją jakieś przeszkody odnośnie współpracy ze szkołami zawodowymi?

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORRZintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju RegionalnegoWojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

- Czynniki wpływające na zmniejszenie / zwiększenie zatrudnienia absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych.

Szczegółowa problematyka badania pokrywa się z „Przewodnikiem dyskusji” zamieszczonym na końcu tego opracowania (załącznik nr 3).

1.2. Badana populacja i próba

Badaniem objęto przedstawicieli przedsiębiorstw działających na obszarze województwa podkarpackiego, którzy zatrudniają lub poszukują absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych.

Do udziału w dyskusji zaproszono zarówno przedstawicieli mikro przedsiębiorstw (od 1 do 9 pracowników), firm małych (10 do 49), średnich (50 do 249) jak i dużych (powyżej 250 pracowników). Założono też, że w dyskusji wezmą udział przedstawiciele możliwie wielu branż. W przypadku mikro przedsiębiorstw respondentami byli właściciele przedsiębiorstw, w przypadku firm większych specjaliści ds. zasobów ludzkich, kierownicy działów HR, kadr etc. (szczegółowe zestawienie respondentów znajduje się w załączniku nr 1 i 2).

Wstępne rozpoznanie problematyki badania pozwoliło stwierdzić, że poziom przygotowania zawodowego w zakresie zarządzania personelem, a także doświadczenia własne oraz potrzeby przedstawicieli mikro przedsiębiorstw oraz przedstawicieli firm większych są na tyle różne, że respondenci ci nie powinni być mieszeni w jednej grupie FGI.

Ponieważ z założenia badanie miało być ograniczone jedynie do 3 dyskusji grupowych, powstał problem takiego ich zlokalizowania geograficznego, aby powyższe kryteria mogły być możliwie najpełniej zrealizowane.

Zaproszenie do udziału w badaniu przedstawicieli przedsiębiorstw większych w praktyce było możliwe jedynie w Rzeszowie. Celem zachowania porównywalności wyników w ramach tego samego rynku pracy, grupę mikroprzedsiębiorców należało zrekrutować również w Rzeszowie. Tym samym, tylko jedno badanie można było zrealizować w innej miejscowości województwa, z konieczności zapraszając zarówno mikroprzedsiębiorców, jak i

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
 Zintegrowany Program
 Operacyjny
 Rozwoju Regionalnego

 Wojewódzki Urząd Pracy
 w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

przedstawicieli firm większych. Badanie to zrealizowano na terenie Krosna, jednakże wzięli w nim udział także przedsiębiorcy, prowadzący działalność w sąsiednich miejscowościach.

Szczegółowe informacje o branży oraz liczbie zatrudnionych w przedsiębiorstwach reprezentowanych przez respondentów, zamieszczono w zestawieniu na końcu opracowania.

1.2. Technika realizacji

Badanie zrealizowano techniką zogniskowanego wywiadu grupowego (FGI) w oparciu o scenariusz dyskusji, załączony na końcu niniejszego opracowania.

Na terenie Krosna wywiad przeprowadzono w tymczasowo zaadoptowanej dla celów FGI sali Podkarpackiej Izby Gospodarczej, wywiady w Rzeszowie przeprowadzono w profesjonalnym studiu FGI.

1.3. Raport

Raport prezentuje syntetyczne wyniki wszystkich trzech wywiadów cząstkowych składających się na całe badanie. Cytaty z oryginalnych wypowiedzi respondentów zaznaczono w tekście kursywą.

W całym tekście raportu, także w komentarzach, starano się zachować oryginalny język wypowiedzi respondentów.

Termin „ponadgimnazjalne szkoły zawodowe” okazał się wysoce mylący dla respondentów. Termin ten w języku potocznym rozumiany jest jako „zasadnicza szkoła zawodowa”. Celem uniknięcia nieporozumień i niejasności interpretacyjnych, w trakcie badania używano sformułowania „ponadgimnazjalne szkoły o profilu zawodowym”. Ten termin jest też używany w tekście raportu.

Na końcu opracowania zamieszczono informacje o respondentach oraz scenariusz dyskusji.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
 Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

II. OGÓLNE PROBLEMY ZATRUDNIANIA OSÓB Z WYKSZTAŁCENIEM ZAWODOWYM

Dyskusję rozpoczęto od kwestii ogólnej, związanej z zatrudnianiem absolwentów szkół zawodowych. Wszyscy przedstawiciele przedsiębiorstw biorący udział w dyskusji, z założenia posiadali pewne doświadczenie, jeśli nie w zatrudnianiu, to przynajmniej w poszukiwaniu pracowników tego typu.

Celem wstępnej części dyskusji było uchwycenie ogólnych postaw pracodawców wobec problemów zatrudniania absolwentów oraz wychwycenie najpoważniejszych problemów, jakie spontanicznie nasuwają się pracodawcą, po wywołaniu tego tematu.

Problemy ze znalezieniem pracowników o właściwym przygotowaniu zawodowym zgłaszają zarówno przedstawiciele firm mikro, jak i średnich i dużych. Liczne przytoczone przykłady można sprowadzić do dwóch sytuacji:

- poszukiwanie pracowników kończy się niepowodzeniem, ponieważ na ogłoszenia o naborze nie odpowiada nikt lub bardzo niewielu kandydatów;
- kandydaci zgłaszają się licznie, ale ich poziom merytoryczny lub osobowościowy jest tak niski, iż mimo relatywnie dużej liczby kandydatów pracodawca nie jest w stanie wybrać odpowiedniego kandydata.

2.1. Brak na rynku pracy pracowników o odpowiednich kwalifikacjach

Niemal wszyscy uczestnicy dyskusji poszukiwali w ostatnich latach jakiś pracowników o wykształceniu zawodowym. Najczęstszym powodem fiaska tych poszukiwań, była niemożność znalezienia osoby z właściwym wykształceniem. Podano liczne przykłady, gdy na ogłoszenie firmy o poszukiwaniu pracownika danej specjalności, nie zgłosił się nikt.

Najczęściej poszukiwano pracowników w następujących specjalnościach:

- cieśla, spawacz, murarz, zbrojarz, blacharz, technik mechanik, szwaczka, plecionkarz taśm, plecionkarz koronek, grafik komputerowy, stolarz, specjalista obróbki drewna,

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR

Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

mechanik, pracownik biurowy, magazynier, technik ekonomista, sprzedawca, kasjer, handlowiec, cukiernik, piekarz, masarz, stolarz budowlany.

Szczególną grupę wśród poszukiwanych zawodów stanowią zawody budowlane (blacharz, cieśla, zbrojarz, spawacz, murarz, oraz stolarz, magazynier). W tej dziedzinie brak podaży specjalistów jest odczuwany szczególnie silnie.

Respondenci zgłosili następujące przyczyny trudności w znalezieniu pracowników w branży budowlanej:

- brak kierunków kształcenia w wymienionych zawodach w szkole budowlanej w Krośnie;
- likwidacja lokalnych szkół obróbki drewna na Podkarpaciu;
- masowe wyjazdy pracowników budowlanych do innych krajów.

„Reprezentuję firmę budowlaną i już drugi rok mamy trudności w znalezieniu pracowników w zawodach budowlanych: cieśla, zbrojarz, blacharz, nie ma takich absolwentów na rynku, szkoła zawodowa budowlana, kiedyś szkoła przyzakładowa – nie kształci w tych zawodach.”

„Blacharz – nie znam szkoły budowlanej, która w ciągu ostatnich 10 lat wypuściła takiego absolwenta.”

„Ludzi do pracy fizycznej na naszym terenie nie ma – chodzi mi o pracowników magazynu.”

„Czy to jest stanowisko kasjera, punktu obsługi klienta czy sprzedawcy – brakuje kandydatów.”

„Masarz, cukiernik, piekarz – to już graniczy z cudem by takiego człowieka znaleźć”

„W branży komputerowej trudno znaleźć handlowca (...) Aktualnie od 1,5 roku poszukujemy dobrego konsultanta ds. handlowych. Ciężko znaleźć taką osobę, po miesiącu, półtorej odchodzą, choć wynagrodzenie, które proponujemy nie jest niekorzystne.”

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
 Zintegrowany Program
 Operacyjny
 Rozwoju Regionalnego
Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

2.2. Niski poziom przygotowania i motywacji kandydatów

Tylko nieliczni pracodawcy nie narzekają na brak kandydatów do pracy. Tym niemniej są wysoce krytyczni wobec poziomu ich przygotowania zawodowego i/lub motywacji do pracy. Dotyczy to np. absolwentów Liceum Ekonomicznego.

„Na 50-60 zgłoszeń są 2 osoby, które u nas pracują.”

„Jest dużo (kandydatów), ale znaleźć, wybrać odpowiednią osobę jest trudno.”

„Przez 6 dni pod rząd zamieszczaliśmy w Gazecie Wyborczej, Nowinach i Supernowościach ogłoszenie poszukując pracowników do magazynów. Było pięć telefonów. Jeden przyszedł na rozmowę, gdy usłyszał, że trzeba pracować od 5 rano stwierdził, że to praca nie dla niego.”

Kilku pracodawców zwróciło uwagę na przestarzałe treści kształcenia lub znikome uwzględnianie przez szkoły zmian technologicznych, które zachodzą od kilkunastu lat. Z opinią tą zgodzili się respondenci z wszystkich grup. Podano liczne przykłady przestarzałych programów kształcenia w takich dziedzinach jak: poligrafia, rachunkowość, obróbka metalu. Pogląd, że szkoły zawodowe w regionie są zasadniczo rzecz biorąc przestarzałe i nie kształcą absolwentów w posługiwaniu się współczesną techniką, jest wśród respondentów powszechny. Dominuje przekonanie, że absolwenta szkoły o profilu zawodowym trzeba będzie uczyć w przedsiębiorstwie wszystkiego od początku.

Pracodawcy chętnie zatrudnialiby absolwentów szkół o profilu zawodowym w zawodach, które w ostatnich latach przeszły dużą zmianę w zakresie wykorzystania nowych technologii, pod warunkiem, że szkoły przygotowywałyby ich w sposób nowoczesny, dostosowany do potrzeb rynku pracy. Dodatkową zaletą nowoczesnie przygotowanych absolwentów, byłby brak złych nawyków związanych z poprzednią pracą.

„Nie ma szkół, które by kształciły w zawodzie operator CNC, jest na tej zasadzie, że musiał być import ludzi, szkolimy sami, jest to bardzo unikalny zawód.”

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
 Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
 Zintegrowany Program
 Operacyjny
 Rozwoju Regionalnego

 Wojewódzki Urząd Pracy
 w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

„Ci ludzie młodzi nawet jak są, to są w ogóle nieprzygotowani do zawodu z uwagi na to, że technika tak poszła do przodu, dziś obrabiarki sterowane numerycznie, komputerowo, wykroje, pracodawca musi się zatrudniać w roli nauczyciela, a to podraża koszty.”

„Chętnie absolwent pod warunkiem, że wykształcony nowocześnie.”

2.3. Wysoka fluktuacja

Specyficznym problemem zgłoszonym przez wielu dyskutantów jest wysoka fluktuacja wśród pracowników o wykształceniu zawodowym. Zdaniem rozmówców znaczna część osób z wykształceniem zawodowym zatrudnia się celowo na krótki czas.

Pracownicy ci zwalniają się po przejściu szkolenia wprowadzającego, po nabyciu pierwszych doświadczeń, gdy już pewniej czują się na rynku pracy. Często przechodzą do firm konkurencyjnych lub wyjeżdżają zagranicę. Jako inny przykład zawodu charakteryzującego się wysoką fluktuacją podano sprzedawców i kasjerów, którzy zdaniem respondentów nie radzą sobie z odpowiedzialnością materialną i po krótkim okresie zatrudnienia zwalniają się z pracy.

„Poszukujemy sprzedawców, ludzie się zaraz zwalniają, bo jest to odpowiedzialność kasowo-materialna.”

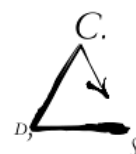
Przekonanie znacznej części przedsiębiorców, że pracownicy o wykształceniu zawodowym to pracownicy często zmieniający pracodawcę i nierzadko w złej wierze zatrudniający się jedynie na krótki okres, traktować należy w tym kontekście, jako jedną z przeszkód w zatrudnianiu tego typu osób.

2.4. Absolwenci czy pracownicy z dłuższym stażem

Kolejnym problemem jaki podnieśli dyskutanci, była kwestia preferencji w zatrudnianiu absolwentów szkół zawodowych, w porównaniu z osobami posiadającymi już staż i doświadczenie zawodowe w tej samej dziedzinie. W żadnej z grup przedstawicieli firm nie

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
 Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
 Zintegrowany Program
 Operacyjny
 Rozwoju Regionalnego

 Wojewódzki Urząd Pracy
 w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

odnotowano postawy z góry preferującej osoby ze stażem. Mimo wielu krytycznych uwag wygłoszonych pod adresem stopnia przygotowania zawodowego i motywacji do pracy, liczni pracodawcy wydają się być bardziej zainteresowani zatrudnianiem absolwentów, niż osób z doświadczeniem zawodowym.

Większość respondentów uważa, że absolwenci po okresie wdrożenia do pracy są dobrymi pracownikami. Chętnie się uczą i wyróżniają się wysoką motywacją. Stosunkowo nieliczni deklarują, że zatrudniają również osoby, które mają doświadczenie zawodowe. Wielu respondentów wskazuje na fakt, iż absolwenci szkół średnich są często lepszymi pracownikami, niż absolwenci wyższych uczelni.

„Zdarzało się, że w porównaniu z absolwentami po studiach, absolwenci szkół średnich byli lepszymi pracownikami i jako pracownicy marketingu lepiej się sprawdzili.”

„Wydaje się, że taki człowiek, który skończył technikum ma więcej chęci do pracy, bo może mu jest ciężiej. Taki pracownik jest też bardzo wartościowy.”

„Oni są chętni do pracy.”

„Ustaliliśmy by nie poszukiwać osób doświadczonych.”

„Często ludzie po szkole średniej awansują, u mnie magazynier został kierownikiem.”

„Nie patrzymy czy on ma doświadczenie, ale jaka ta osoba jest”

„Osoby po technikum są ambitniejsze, zaangażowane do pracy.”

„Stawiam jednak na absolwentów, oni jak im zależy, są dobrymi pracownikami.”

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
 Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORRZintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju RegionalnegoWojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

III. ABSOLWENCI SZKÓŁ O PROFILU ZAWODOWYM – KWESTIE SZCZEGÓLOWE

3.1. Ocena przygotowania teoretycznego

W opinii przytłaczającej większości respondentów, przygotowanie teoretyczne absolwentów jest na niskim poziomie, a funkcjonujący system szkolnictwa zawodowego nie przygotowuje do pracy. Braki w przygotowaniu zawodowym dostrzegane przez pracodawców, nie ograniczają się wyłącznie do kwestii stricte zawodowych. Liczni pracodawcy wskazują na nieumiejętność wyśławiania się, pisania, brak znajomości ortografii itp.

Rozmówcy zgłosili cały szereg przykładów z doświadczenia własnych firm, wskazujących na niskie, często żenująco niskie, przygotowanie teoretyczne zatrudnianych absolwentów szkół zawodowych. Wyrażone opinie obejmują między innymi następujące stwierdzenia:

- „Nie znają podstawowych narzędzi pomiarowych”;
- „Nie czytają rysunku technicznego”;
- „Mają kłopoty z ortografią i gramatyką”;
- „Dysponują małą wiedzą teoretyczną”.

„Tegoroczni absolwenci Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Krośnie, którzy przystąpili do egzaminu w zawodzie cukiernika, reprezentowali tak niski poziom wiedzy teoretycznej, że należałoby 90% z nich odrzucić.”

„Absolwent technikum pisze nazwy firm małą literą, roi się od błędów, aż oczy bolą.”

„Po technikum elektrycznym tutaj w Rzeszowie chłopak potrafił zaizolować razem dwa kable.”

„Człowiek po maturze powinien reprezentować jakiś poziom!”

„Są nieprzygotowani do pracy.”

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
 Zintegrowany Program
 Operacyjny
 Rozwoju Regionalnego

 Wojewódzki Urząd Pracy
 w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

„Szkolnictwo zatrzymało się 10 lat temu i nowe technologie, które wchodzi w budownictwie – to nic nie wiedzą. Podejrzewam, że podobnie jest w innych branżach.”

„Większość ludzi ma problemy z czytaniem i pisanie, to jest problem, żeby zebrać do kupy 5 cyferek i znaleźć na półce taki sam kod.”

3.2. Ocena umiejętności praktycznych

Umiejętności praktyczne absolwentów szkół o profilu zawodowym zostały ocenione przez respondentów równie nisko, jak ich przygotowanie teoretyczne. Oceny negatywne przeważały we wszystkich trzech grupach.

Rozmówcy podkreślali przede wszystkim:

- brak opanowania absolwentów z współczesną techniką komputerową. Dotyczy to przede wszystkim dziedzin takich jak: poligrafia, księgowość czy obróbka metalu, które są dziś niemal w pełni skomputeryzowane, a w szkołach nadal uczy się przestarzałych, od lat nie stosowanych, technik „ręcznych”;
- brak opanowania absolwentów z współczesnymi urządzeniami używanymi w ich zawodzie. Dotyczy to nawet tak popularnych urządzeń jak kopiarki, faksy, dedykowane kalkulatory etc.;
- niski poziom przygotowania praktycznego nie ogranicza się jedynie do dziedzin w których stosowane są nowoczesne technologie Przedstawiciele zawodów tradycyjnych, jak cukiernictwo również oceniają poziom przygotowania absolwentów jako rażąco niski.

Winą za zaistniałą sytuację przedsiębiorcy obarczają przede wszystkim szkoły. Szkoły nie inwestują w sprzęt, programy i pracownie komputerowe, książki. W konsekwencji uczniowie nie mają kontaktu z obsługą programów komputerowych (np. w księgowości), maszyn i sprzętu, a ich wiedza jest nieaktualna. Wskazywano, że zajęcia w szkołach o profilu zawodowym są często ustawiane „pod nauczycieli” i nie mają nic wspólnego z potrzebami rynku pracy.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
 Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
 Zintegrowany Program
 Operacyjny
 Rozwoju Regionalnego

 Wojewódzki Urząd Pracy
 w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

„Nie ma szkół, które by kształciły w zawodzie operator CNC, szkolimy sami, jest to bardzo unikalny zawód.”

„Ci ludzie młodzi nawet jak są, to są w ogóle nieprzygotowani do zawodu z uwagi na to, że technika tak poszła do przodu, dziś obrabiarki sterowane numerycznie, komputerowo, wykroje, pracodawca musi się zatrudniać w roli nauczyciela, a to podraża koszty.”

„Poszukiwaliśmy grafików, tutaj są szkoły policealne i technika poligraficzne, przewinęło się w firmie kilkanaście, dwadzieścia kilka osób. Z tego większość była absolwentami tych szkół policealnych lub techników. To jest taka branża, która przeszła ostatnio taki drastyczny skok technologiczny od tradycyjnego składania, które niestety w szkołach nadal pokutuje, do składu komputerowego. Z naszego punktu widzenia 75 % programu w szkołach poligraficznych to jest historia, to jest coś czego nigdzie się już nie stosuje, natomiast znajomość programów komputerowych, które są dominujące na rynku, była znikoma lub były to podstawy nauczane przez kogoś, kto nigdy tego nie używał. Jeśli ktoś coś się nauczył w szkole, to tylko gdy rozwijał się sam, gdy jest to jego pasja.”

„Jak może być w tych czasach absolwent szkoły zawodowej nie znający urządzeń pomiarowych? To jest tragedia ludzi młodych teraz zatrudniać, gdzie tam o suwmiarce, o narzędziach pomiarowych kto słyszał.”

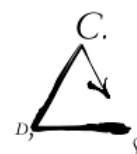
„Ta młodzież przychodzi coraz gorsza.”

„Mechanicy dość słabo wykształceni.”

„Najbardziej taki ekstremalny przypadek, jaki mieliśmy to dziewczyna, która przyszła po technikum ekonomicznym, praktycznie bardzo dużo lekcji rachunkowości mieli 9 godzin tygodniowo – to jest dużo – ale jeśli ta dziewczyna przychodząc potrafi zaksiegować coś na „szubienicy” na papierze, rozrysowując tak jak na amerykankach na papierze, tak jak 30 lat temu ręcznie płachty przerzucając. Nie ma pojęcia, że można to zrobić na komputerze – jeden przycisk. Technicznie nie umiała posługiwać się narzędziami, które w biurze mamy. Nie umiała czytać i analizować prostych danych, które jej pokazałam na komputerze, żeby uchwyciła sytuację finansową klienta, czy on ma stratę? czy dochód? na którym on jest progu

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
 Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
 Zintegrowany Program
 Operacyjny
 Rozwoju Regionalnego

 Wojewódzki Urząd Pracy
 w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

podatkowym? Nie umiała czytać tego. Rozjazd między teorią, którą miała – nie umiała wykorzystać tego w praktyce.”

„Absolwenci szkół technicznych – oni nic nie umieją, nie wiedzą do czego kopiarka służy.”

„Nie potrafią obsłużyć kalkulatora, chodzi o kalkulator bankowy.”

„Nie potrafią obsługiwać urządzeń biurowych (faks, kserokopiarka, drukarka)”

„Zatrudniłszy dziewczynę po liceum ekonomicznym ma za zadanie być pomocą księgowej, nie potrafi wysłać faksu nie mówiąc już o umiejętności obsługi kserokopiarki, czy drukarki komputerowej.”

„Pewnie zdarzają się absolwenci szkół zawodowych dobrze przygotowani, ale nie na polskim rynku pracy.”

3.3. Ocena zachowania, motywacji i kompetencji osobowościowych

Zachowanie absolwentów budzi poważne zastrzeżenia pracodawców. Zdecydowana większość rozmówców zauważyła:

- brak umiejętności poszukiwania pracy, poruszania się po rynku pracy;
- niestosowny wygląd i zachowanie kandydatów w rozmowie kwalifikacyjnej;
- brak troski o higienę osobistą i schludny wygląd;
- brak poczucia odpowiedzialności, zdyscyplinowania w pracy, niepunktualność;
- niski poziom motywacji do pracy;
- nierealistyczne oczekiwania płacowe;
- oczekiwanie bardzo szybkiego awansu.

Większość dyskutantów zdaje sobie sprawę, że elementarne braki w zakresie zachowania, dbałości o wygląd, higienę, motywacja do pracy lub jej brak, to cechy, jakie młodzi ludzie wynoszą lub powinni wynieść z domu. Podkreślano jednak całkowity brak w obecnych programach szkolnych treningu w zakresie umiejętności poszukiwania pracy, pisania CV i innych dokumentów, brak umiejętności autoprezentacji.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
 Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORRZintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju RegionalnegoWojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

Kwestia nieumiejętności zachowania się w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej została szczególnie silnie podkreślona w grupie przedstawicieli firm średnich i dużych. Można zauważyć, że oczekiwania pracodawców z większych firm, w szczególności tych, gdzie pracownik będzie miał w przyszłości bezpośredni kontakt z klientem, są stosunkowo wysokie i kandydaci po szkołach o profilu zawodowym zwykle ich nie spełniają. Pracodawcy podkreślali, że osoby przychodzące na rozmowę kwalifikacyjną niemal z reguły są ubrane niestosownie (dżinsy, stroje sportowe etc.). Aplikacje, jakie składają są nieporadne, często załączane są niestosowne zdjęcia. Kandydaci zgłaszający się na rozmowę często nie wiedzą jaka jest poprawna nazwa firmy do której przyszli, czym ta firma się zajmuje itp. Wszystkie te fakty świadczą zdaniem rozmówców o tym, że przygotowanie do poszukiwania pracy, jako przedmiot szkolny, w ogóle nie istnieje.

„Osoby te nie są przygotowane do rozmowy (kwalifikacyjnej), często przychodzą w dżinsach, nie wiedzą jak się zachować, co mówić.”

„Nie potrafią się odnaleźć na rozmowie kwalifikacyjnej.”

„Przychodzą do pracy drugi miesiąc, już pijani, raz na dwa trzy miesiące.”

„Tym osobom się nie chciało robić, nie przyszli do pracy, tylko po pieniądze.”

„Młodym teraz nie zależy na pracy tak bardzo.”

„Dziewczyna potrafiła przyjść do pracy w niedzielę po sobotniej imprezie.”

„Im się nie chce.”

„Dzisiaj dziewczyna pierwszy raz przyszła do pracy. Wczoraj mówię Aniu przyjdź o 7.30. Ona przyszła dziś o 10.30 i zadowolona, dziewczyna absolwentka – „przecież nic się nie stało”.”

„Nie można na nich liczyć.”

„Ci z OHP nie są solidni, nie przychodzą na praktyki mimo, że jest grafik.”

„Przy pierwszym spotkaniu ja mówię, że będę ich uczył myć ręce – co w mojej branży jest ogromnie ważne – i co? śmiech, żarty, co to znaczy, że ktoś nie umie myć rąk. Nie mówię już o higienie osobistej.”

„Mają kłopoty z wystawianiem się i porozumiewaniem.”

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
 Zintegrowany Program
 Operacyjny
 Rozwoju Regionalnego

 Wojewódzki Urząd Pracy
 w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

„Młódzież przychodzi i praktycznie nic nie wynosi z domu.”

„Trzy razy zdarzyło mi się, że przyszli by im wykonać pracę dyplomową.”

„Mentalność tutejszych ludzi może odbiega od tej w centralnej Polsce i innych regionach. Jest możliwość zarobienia, może zostać na drugą zmianę, nie zostanie – nie chce, może standard życia wystarcza mu taki, jaki ma? Bariera psychologiczna tych młodych, to wiąże się z kwestiami wychowawczymi, regionalnymi – inny jest stosunek do pracy tu i w centralnej Polsce.”

„Mają sprecyzowane, wysokie potrzeby finansowe.”

„Poniżej 1000 zł to się nie da znaleźć.”

„Oni są zadowoleni, że dostali pracę, ale w ciągu 3 miesięcy liczą na awans. Liczą na to, że ich kariera będzie się rozwijać w tempie piorunującym, aspiracje o kolejne 100 złotych, kolejne 200 złotych.”

„Do szkół zawodowych trafiają osoby, które się najgorzej zachowywały, najgorzej uczyły, miały też najgorszą przeszłość z domu.”

3.4. Absolwenci szkół o profilu zawodowym – aspekty pozytywne

We wszystkich trzech grupach respondentów, ton dyskusji o przygotowaniu teoretycznym, praktycznym oraz postawach i zachowaniu absolwentów szkół zawodowych, był niewątpliwie zdominowany przez opinie krytyczne. Jednakże część dyskutantów, oprócz uwag wysoce krytycznych, wskazuje również na aspekty pozytywne, związane z zatrudnianiem absolwentów szkół o profilu zawodowym. Często ci sami respondenci po wygłoszeniu wysoce krytycznych uwag o przygotowaniu i zachowaniu tej kategorii pracowników, łagodzili nieco swoje wypowiedzi wskazując, iż mimo tych wszystkich braków i tak zatrudniają absolwentów szkół zawodowych, bo jest to korzystne dla firmy.

W tym kontekście pojawiły się też spontanicznie porównania tej kategorii pracowników z kandydatami o podobnym profilu wykształcenia, lecz z dyplomami uczelni wyższych. W grupie przedstawicieli firm średnich i dużych, po dość długiej dyskusji na ten temat, niemal

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
 Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORRZintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju RegionalnegoWojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

powszechnie zgodzono się, iż mimo wszystkich braków i wad, absolwenci szkół średnich są lepszymi pracownikami, bardziej zmotywowanymi, bardziej ambitnymi, niż absolwenci szkół wyższych o podobnym profilu kształcenia.

Ogólnie stwierdzić można, że opinie pozytywne o pracownikach z wykształceniem zawodowym wygłaszali znacząco częściej przedstawiciele firm dużych i średnich, niż przedstawiciele firm mikro. W szczególności zwrócono uwagę na następujące cechy:

- wyższa motywacja do pracy u osób z wykształceniem średnim, niż u osób z wykształceniem wyższym;
- otwartość na naukę – szybko przyswajają wiedzę;
- wyższe zdolności interpersonalne u osób z wykształceniem średnim, niż u tych z wyższym;
- lepsze doświadczenie zawodowe wynikające z wcześniejszego o 4 – 5 lat rozpoczęcia pracy zawodowej;
- nie są popsuci złymi nawykami z innych miejsc pracy.

„Mimo, że nie są dobrze przygotowani w szkole, nie pracują na urządzeniach, które potem stosują w procesie produkcyjnym, to jednak mają predyspozycje by stać się dobrym pracownikiem.”

„Jeśli chodzi o te nowe technologie to inwestujemy w ludzi młodych, oni się chętnie uczą.”

„Po technikum przychodzą absolwenci, z których jest pociecha – nie od razu, on musi być szkolony przez współpracę z kimś doświadczonym przez dłuższy czas.”

„Ci młodzi jeśli trafiają do pracy i nie są skażeni negatywnie, mają więcej dobrych cech, to generalnie są chętni do roboty, szczególnie po technikum.”

„Po technikum częściej zdarzają się osoby, które chętnie się uczą i chciałyby pracować. Jeżeli on nie zostanie gdzieś zmotywowany negatywnie przez starszych pracowników, robi to co ma zrobić, przychodzi po następną robotę. To jest ten pozytywny aspekt.”

„Najlepiej nam się współpracuje z osobami ze wsi, są to ludzie bardziej otwarci, skromni i chętniej przyswajający sobie wiedzę.”

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORRZintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju RegionalnegoWojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

„Mamy teraz taką osobę, która jest absolwentką szkoły średniej, do obsługi klienta i jest bardzo zaradna, jesteście zaskoczeni bardzo mile.”

„Chłopak, który skończył technikum samochodowe po 3 miesiącach samodzielnie naprawia kopiarki, radzi sobie rewelacyjnie, kontakt z klientem ma rewelacyjny. To jest dla mnie ewenement.”

„Ja miałam dziewczynę (po technikum), która sprawdzała się w rachunkowości.”

„Potrzebny był mi pracownik. Zatrudniłam dziewczynę po liceum ekonomicznym. Jestem zadowolona.”

„Mamy absolwenta po szkole elektrycznej, który jest bardzo dobry, pracuje u nas już kilka lat.”

„Od 1,5 roku non stop poszukujemy absolwentów po szkole średniej przez biura Urzędu Pracy. Jeżeli już znajdziemy taką osobę, to ona bardzo często się sprawdza.”

„U nas jeśli się uda znaleźć magazyniera (ze średnim wykształceniem), to są to uczciwi ludzie.”

„Sami sobie wolimy wyszkolić pracowników.”

„Mamy 2 którzy zostali, sami chodzili za szefem by ich uczył, byli chętni do nauki.”

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
 Zintegrowany Program
 Operacyjny
 Rozwoju Regionalnego

 Wojewódzki Urząd Pracy
 w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

IV. BARIERY I UŁATWIENIA W ZATRUDNIANIU ABSOLWENTÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH

4.1. Ocena programów wspierających zatrudnienie absolwentów

Po wyrażeniu opinii o poziomie przygotowania i cechach osobistych absolwentów szkół zawodowych, respondentów poproszono o wyrażenie opinii o innych, poza personalnych czynnikach, mających wpływ na zatrudnienie absolwentów. Najważniejszym z nich jest polityka Państwa, wyrażająca się w istnieniu specjalnych programów, wspierających zatrudnienie absolwentów. Przedstawiciele firm średnich i dużych biorący udział w dyskusji, na ogół dobrze znają programy wspierające zatrudnienie absolwentów. Znaczna część tego typu firm systematycznie korzysta z tych programów. Mikroprzedsiębiorcy zdają się być znacznie słabiej poinformowani o istnieniu i możliwościach płynących z takich programów.

Sama idea, wsparcia finansowego udzielanego przez Państwo przedsiębiorstwom zatrudniającym absolwentów jest oceniana przez przedsiębiorców korzystających z takich programów, wysoce pozytywnie. Dyskusję wzbudziła jednak kwestia, czy dotacje na obecnie oferowanym poziomie, wyrównują firmie faktyczne koszty związane z zatrudnianiem słabo wyedukowanych absolwentów. Podkreślano, że szkolenie pracowników przyjętych w ramach programów wspierających jest bardzo kosztowne z uwagi na fakt, że wymaga oddelegowania wysoko wykwalifikowanego pracownika do szkolenia nowo przyjętych. Szkolenie odbywa się zwykle na prawdziwych maszynach i prawdziwych surowcach, co oznacza relatywnie wysokie straty wynikające z uszkodzeń sprzętu i/lub zniszczenia surowca przez niedoświadczonych pracowników. Ogólnie stwierdzić można, że w grupie przedsiębiorstw dużych, na znaczną skalę korzystających z dofinansowania z Urzędów Pracy na zatrudnienie absolwentów, przeważa pozytywne nastawienie do tego typu programów. Krytyka jaką zgłoszono dotyczy raczej wysokości dofinansowania i biurokracji związanej z jego udzielaniem, a nie samej idei takich programów.

„Jest to coś (programy wspierające zatrudnienie absolwentów), co z pewnością pomaga. Pomaga nie tylko firmom, ale i absolwentom. ”

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
 Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
 Zintegrowany Program
 Operacyjny
 Rozwoju Regionalnego

 Wojewódzki Urząd Pracy
 w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

„Jest wsparcie Urzędu Pracy, wspierają doposażenie, tworzenie stanowisk pracy, wynagrodzenie, ZUS – refundacja i to jest duża pomoc.”

„Bardzo często korzystamy z refundacji staży. Możemy jedno zagwarantować – każda osoba, która przychodzi na staż, jeśli się sprawdzi i ma chęci, to przyjęliśmy zasadę, że zostaje.”

„Nasza firma non stop korzysta (z programów wspierających zatrudnienie absolwentów) i przeważnie ten absolwent zostaje.”

„Finansowo być może jest to tańsze, natomiast czas poświęcony na naukę plus policzyć to, że odejdzie on do konkurencji lub wyjedzie zagranicę, to nie jest.”

„Zatrudnienie absolwenta w pierwszym etapie jest tańsze, przy wykonywaniu prac nie zawsze – chodzi o ewentualne koszty zniszczonych materiałów i popełnionych błędów.”

„Mam za uczenie pracowników ponad 300 mln zł. w Urzędzie Pracy jeszcze sprzed kilku lat, ale nie mogę ich dostać. Trzeba ustalić kwotę na ucznia, którym się zajmujemy i przysyłać tę kwotę.”

„Należy dużo pracy włożyć w przygotowanie tych dokumentów do Urzędu Pracy, nie mając pewności, że pracownika dostaniemy.”

4.2. Opinie o szkołach zawodowych i ocena współpracy z szkołami

Jak już wskazywano powyżej, uczestniczący w dyskusji pracodawcy, w zdecydowanej większości zaprezentowali krytyczne opinie dotyczące szkół o profilu zawodowym. Za główne wady systemu szkolnictwa zawodowego uznano:

- przestarzałe treści i formy kształcenia;
- niedostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy;
- niski poziom kształcenia na poziomie zawodowym;
- niski poziom kształcenia na poziomie elementarnym (gramatyka, ortografia, umiejętność formułowania wypowiedzi).

„Nauczyciele mają pensję i im nie zależy.”

„Szkoly zawodowe nie poszły z rozwojem.”

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
 Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
 Zintegrowany Program
 Operacyjny
 Rozwoju Regionalnego

 Wojewódzki Urząd Pracy
 w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

„Szkoly są na poziomie ogólnym jak 20-30 lat temu.”

„Z naszego punktu widzenia 75 % programu w szkołach poligraficznych to jest historia, to jest coś, czego nigdzie się już nie stosuje, natomiast znajomość programów komputerowych, które są dominujące na rynku, była znikoma lub były to podstawy nauczane przez kogoś, kto nigdy tego nie używał. Jeśli ktoś coś się nauczył w szkole, to tylko gdy rozwijał się sam, gdy jest to jego pasja.”

W grupie przedsiębiorstw średnich i dużych około 1/3 respondentów miała kontakty ze szkołami o profilu zawodowym. Kontakty te miały najczęściej formę spotkań, rozmów, organizacji turniejów zawodowych dla uczniów, staży i praktyk zawodowych. Doświadczenia respondentów ze współpracy ze szkołami są mieszane. Wśród uczestników dyskusji byli zarówno przedsiębiorcy pozytywnie, jak i negatywnie oceniający taką współpracę.

„My mamy współpracę z Liceum Ekonomicznym z Brzozowa i Sanoka, przyjmujemy młodzież na praktyki. Zatrudnialiśmy pracowników po ukończeniu szkoły i stażu.”

„Współpraca była zadowalająca dla obu stron”.

Ujawniły się również opinie negatywne na temat współpracy ze szkołami.

„Kilka razy w ciągu roku jestem u dyrekcji szkoły, zastanawiamy się co robić, jak robić, ale niektóre nasze plany spalają na panewce, bo młodzież mamy, jaką mamy.”

„Próbowaliśmy stworzyć praktyki dla uczniów z technikum samochodowego. Zdeklarowaliśmy się, że będziemy przyjmować osoby na praktyki, że będą się uczniowie zmieniać i może sobie kogoś w ciągu tych 2 lat wybierzemy do pracy, bo planowaliśmy to robić 2 lata. Ale szkoła nie podeszła do tego, olali to. Nie interesuje ich praktyka, jakkolwiek wiedza. U nas przekrój samochodów jest naprawdę duży, mamy różne samochody.”

„Bezpośrednia współpraca ze szkołami jest skazana na niepowodzenie.”

„Wielkim błędem jest zlikwidowanie szkół przyzakładowych.”

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
 Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORRZintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju RegionalnegoWojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

W grupie mikro-przedsiębiorców z terenu Rzeszowa, żaden z respondentów nie podejmował współpracy ze szkołami.

„Nie mam możliwości lokalowych i technicznych by praktykanta przyjąć.”

Tym niemniej niektórzy z przedsiębiorców w tej grupie przyjmowali na praktyki zawodowe uczniów, którzy zgłaszali się sami, bez oficjalnej współpracy ze szkołą.

„Moja firma przyjmowała na praktyki z budowlanki i kilka osób zostało.”

„Były próby z 6 osobami, ale żadna z tych osób nie została zatrudniona.”

„Przyjmowaliśmy na praktyki, uczniowie się sami zgłaszali.”

„Mieliśmy w ciągu 10 miesięcy kilkunastu praktykantów, tych którzy coś umieli było 4, a 2 z nich zostało w pracy u nas.”

W toku dyskusji rozmówcy zgłosili szereg pomysłów mogących ich zdaniem poprawić współpracę pracodawców ze szkołami:

- organizowanie przez pracodawców i szkoły turniejów dla uczniów w poszczególnych zawodach na szczeblu lokalnym i regionalnym, by pobudzić ambicje i wyłonić najlepszych;
- utworzenie stanowisk do nauki zawodu w firmach, które godzą się na współpracę;
- zapewnienie rzeczywistej opieki szkolnego instruktora podczas praktyki w zakładzie pracy;
- utworzenie skutecznego systemu wynagradzania pracodawców za kształcenie praktyczne;
- targi pracy;
- szersze informowanie uczniów o możliwościach praktyk;
- powołanie organizacji koordynującej współpracę między szkołą, a pracodawcą.

„Jeśli wiadomo ile kosztuje miesiąc dziecka w szkole, to tak samo można wyliczyć ile kosztuje miesiąc praktyki ucznia w zakładzie.”

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
 Zintegrowany Program
 Operacyjny
 Rozwoju Regionalnego

 Wojewódzki Urząd Pracy
 w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

„Kiedyś szkoły zawodowe nie były źródłem (rekrutacji) pracownika, ale to się zmieniło.”

„Czegoś tu brakuje, współpraca mogłaby polegać na praktykach.”

Korzyści dla pracodawców wynikające z współpracy przedsiębiorstw ze szkołami:

- praktyki mogą być źródłem pozyskania pracowników i formą rekrutacji;
- możliwość wybrania najlepszych;
- pomoc w drobnych pracach podczas trwania praktyki;
- ograniczenie czasu rekrutacji.

Korzyści dla ucznia / absolwenta wynikające z współpracy przedsiębiorstw ze szkołami:

- podczas praktyki w zakładzie pracy uczeń ma szansę bliżej zapoznać się z zawodem, a jeśli okaże się, że mu to nie odpowiada, jest jeszcze czas na zmianę;
- może zamieścić fakt odbycia praktyki w firmie w CV;
- zdobywa doświadczenie funkcjonowania w środowisku pracy.

Korzyści dla szkoły wynikające z współpracy przedsiębiorstw ze szkołami:

- dobra opinia, że szkoła realizuje program praktyk zawodowych w zakładach pracy;
- mobilizacja nauczycieli – wyższy standard nauczania.

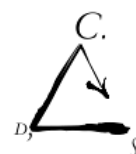
4.3. Bariery w zatrudnianiu absolwentów i sposoby na ich pokonanie

W czasie dyskusji część respondentów wskazała następujące bariery w zatrudnianiu absolwentów:

- brak absolwentów o określonych profilach na lokalnym rynku (np. piekarz, cukiernik, niektóre specjalności budowlane, blacharz);
- kreowane przez szkoły profile kształcenia zawodowego nie są powiązane z potrzebami pracodawców. W znacznej mierze wynikają z polityki szkół, mającej na celu zapewnienie etatów dla nauczycieli;
- niski poziom przygotowania zawodowego absolwentów;
- niewiele osób odpowiada na ogłoszenia pracodawców;
- brak informacji, działań promujących absolwentów jak np. „targi pracy”, „giełdy pracy”, „klub absolwenta”;

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
 Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
 Zintegrowany Program
 Operacyjny
 Rozwoju Regionalnego

 Wojewódzki Urząd Pracy
 w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

- duża rotacja, pracownicy po zainwestowaniu w przeszkolenie odchodzą do konkurencji;
- wysokie koszty pracy.

„Teraz robi się nabór w szkołach by były etaty dla nauczycieli.”

„Wszystko było pod potrzeby nauczycieli.”

„Na studiach jest biuro karier, należy coś takiego zrobić dla absolwentów szkół.”

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
 Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
 Zintegrowany Program
 Operacyjny
 Rozwoju Regionalnego

 Wojewódzki Urząd Pracy
 w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

V. PODSUMOWANIE - SYLWETKA IDEALNEGO ABSOLWENTA

Respondenci wskazali na cztery grupy kompetencji absolwentów, jakie są dla nich szczególnie istotne: kompetencje zawodowe, kompetencje poznawcze, kompetencje społeczne oraz kompetencje osobowościowe. Najcenniejsza dla pracodawców jest motywacja do pracy, w drugiej kolejności dobre przygotowanie zawodowe. Uczestnicy dyskusji byłiby skłonni przyjąć absolwenta z gorszym przygotowaniem zawodowym, ale o bardzo wysokiej motywacji do pracy i nauki zawodu. W takim przypadku deklarują swoje zaangażowanie w naukę takiego pracownika.

W **obszarze kompetencji zawodowych** wskazano jako najważniejsze:

- zawodowe umiejętności praktyczne;
- wiedza teoretyczna dotycząca danego zawodu;
- umiejętność myślenia analitycznego;
- świadomość BHP.

„Przygotowanie teoretyczne zbliżone do potrzeb pracodawcy. Przygotowany merytorycznie do pracy.”

„Przygotowanie praktyczne z praktyką w zakładzie pracy, w pobliżu urzędzeń, które będzie obsługiwał, w pobliżu procesów technologicznych, które będzie obsługiwał, niech się otrze o to co będzie robił.”

„Świadomy tego czym jest BHP.”

„Potrafi myśleć analitycznie.”

Obszar kompetencji poznawczych:

- motywacja do doskonalenia posiadanych i zdobywania nowych umiejętności;
- motywacja do zdobywania nowej wiedzy.

„Zmotywowany do tego by się rozwijać”, „Chętny do nauki”, „Otwarty na nową wiedzę”.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
 Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
 Zintegrowany Program
 Operacyjny
 Rozwoju Regionalnego

 Wojewódzki Urząd Pracy
 w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

Obszar kompetencji społecznych:

- umiejętność poruszania się po rynku pracy tj. w szczególności: przygotowania dokumentów aplikacyjnych (CV, list motywacyjny), zachowania się podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
- schludny, zadbany wygląd.

„Powinien umieć poruszać się po rynku pracy.”

„Przygotowany do rozmowy kwalifikacyjnej i poszukiwania pracy.”

„Powinni ich uczyć szukać pracy, nie tylko pewności siebie i że ja jestem najlepszy. Oni przychodzą bardzo pewni siebie i wydaje im się, że wiedzą wszystko najlepiej, a nie wiedzą nic.”

„Jest taka jedna rzecz, ale nie wypada o tym mówić – trochę higieny, żeby nie śmierdziało od tego człowieka.”

„Powinien być czysty i schludny.”

„Muszę mieć w firmie osoby, które też swoim wyglądem zaufanie wzbudzają, praca z klientem zobowiązuje do wyglądu.”

Obszar kompetencji osobowościowych:

- lojalność;
- kreatywność;
- mobilność;
- sumienność;
- cierpliwość;
- umiejętność przyznania się do błędu;
- uczciwość;
- pracowitość;
- komunikatywność;
- umiejętność współpracy w zespole.

„Niech będzie kreatywny.”

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
 Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR

Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

---

„Właściwe podejście do pracy.”

„Potrafi przyznać się do błędu.”

„Komunikatywny, umie współpracować, potrafi zachować się w kontaktach z klientem.”

„Podejmuje próby samodzielnego decydowania.”

„Żeby zgłaszał sam swoje pomysły.”

„Żeby on był dumny z tego, że to umie, że skończył technikum z konkretnym zawodem.”

„Szczupły musi być – typowa sylwetka, bo ubrania robocze, jeśli są typowe to są tanie, a jeśli szyje się je na miarę, to są drogie.”

„By za nim szły pieniądze na wdrożenie i przyuczenie do pracy.”

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

VI. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

1. Ogólna postawa pracodawców wobec absolwentów szkół zawodowych oraz samych tych szkół jest ambiwalentna. Z jednej strony zgłaszane jest wyraźne zapotrzebowanie na tego typu pracowników, w szczególności w firmach średnich i dużych. Z drugiej strony, zarówno poziom absolwentów jak i kształcących ich szkół, oceniany jest zdecydowanie negatywnie.
2. W przedsiębiorstwach większych (powyżej 10 zatrudnionych) występuje wyraźny popyt na pracowników z wykształceniem zawodowym oraz wyraźnie deklarowana przez pracodawców wola zatrudniania takich pracowników.
3. Główne przeszkody w zwiększeniu zatrudnienia absolwentów z wykształceniem zawodowym, to z punktu widzenia pracodawców:
  - brak na rynku pracy absolwentów o poszukiwanym przez pracodawców wykształceniu;
  - bardzo niski poziom przygotowania zawodowego absolwentów w zawodach dostępnych na rynku, spowodowany głównie przestarzałymi programami nauczania w szkołach zawodowych;
  - brak motywacji do pracy u kandydatów z wykształceniem zawodowym, zwiększany przez możliwości pracy za granicą;
  - brak zainteresowania ze strony szkół współpracą z przedsiębiorstwami.
4. Znaczna część pracodawców z większych przedsiębiorstw deklaruje chęć kształcenia zawodowego uczniów, pod warunkiem usprawnienia systemu refundacji kosztu takiego kształcenia.

Zasadniczym problemem ujawnionym w badaniu jest brak, lub słabe funkcjonowanie mechanizmu informacji zwrotnej, pomiędzy przedsiębiorstwami i szkołami. Prowadzi to do paradoksalnej sytuacji, że w warunkach dwucyfrowego bezrobocia, szereg przedsiębiorstw ma bardzo poważne problemy ze znalezieniem pracowników. Podstawowym zaleceniem

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

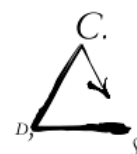
ZPORRZintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju RegionalnegoWojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

praktycznym, płynącym z przeprowadzonego badania, jest więc potrzeba implementacji rozwiązań, pozwalających na znacznie ściślejsze powiązanie systemu szkolnictwa zawodowego z faktycznymi potrzebami przedsiębiorstw.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju RegionalnegoWojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

ZALĄCZNIK 1 - INFORMACJA O RESPONDENTACH

Badaniem objęto trzy grupy pracodawców z terenu województwa podkarpackiego. Do udziału w dyskusji zaproszono osoby reprezentujące firmy, które w okresie ostatnich kilku lat zatrudniały absolwentów szkół ponadgimnazjalnych o profilu zawodowym.

Tabela 1 – Dane uczestników dyskusji

Płeć	Stanowisko w firmie	Lokalizacja firmy	Liczba pracowników	Przedmiot działalności firmy
GRUPA I Krosno				
kobieta	Szef działu kadr, Działu HR; Specjalista ds. zasobów ludzkich	Krosno	50 - 249	usługi budowlane
mężczyzna	Właściciel	Krościenko Wyżne	50 - 249	produkcja ciast i lodów
mężczyzna	Prokurent	Krosno	50 - 249	produkcja - budownictwo
mężczyzna	Właściciel	Jedlicze	50 - 249	produkcja PCV
mężczyzna	Dyrektor /Prezes	Brzozów	250 i więcej	produkcja tekstylna
mężczyzna	Właściciel	Krosno	do 9	usługi wystawienniczo-reklamowe
mężczyzna	Właściciel	Krosno; Targowiska	do 9	produkcja - publikacja książek usługi poligraficzne
mężczyzna	Dyrektor/Prezes	Jasło	do 9	handel
kobieta	Członek Zarządu	Krosno	do 9	usługi
kobieta	Specjalista ds. finansów i rozliczeń (dz. kadr)	Krosno	10 - 49	usługi – wspomaganie MŚP, działania na rzecz rozwoju regionu
kobieta	Specjalista ds. finansowych (dz. kadr)	Krosno	10 - 49	usługi – wspomaganie MŚP, działania na rzecz rozwoju regionu
mężczyzna	Właściciel	Krosno	10 - 49	handel

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

GRUPA II Rzeszów – firmy małe, średnie i duże				
kobieta	Szef działu kadr, Działu HR; Specjalista ds. zasobów ludzkich	Rzeszów	50 - 249	handel hurtowy i detaliczny
kobieta	Szef działu kadr, Działu HR; Specjalista ds. zasobów ludzkich	Rzeszów	10 - 49	usługi
kobieta	Specjalista ds. płac (dz. kadr)	Rzeszów	250 i więcej	handel, usługi
kobieta	Administrator oddziału	Rzeszów	50 - 249	usługi finansowe, doradztwo, sprzedaż
mężczyzna	Szef działu kadr, Działu HR; Specjalista ds. zasobów ludzkich	Rzeszów, Sanok, Jasło	50 - 249	handel- materiały budowlane i wykończeniowe
kobieta	Właściciel	Rzeszów	do 9	usługi
mężczyzna	Właściciel	Rzeszów	10 - 49	handel – motoryzacja
mężczyzna	Dyrektor/Prezes Zarządu	Kolbuszowa	50 - 249	usługi - outsourcing
kobieta	Specjalista ds. zasobów ludzkich	Rzeszów	50 - 249	handel – art. spożywcze; sprzęt RTV; meble; art. gospodarstwa domowego
mężczyzna	Dyrektor /Prezes	Rzeszów	10 - 49	produkcja- energetyczne szafy kablowe; handel – systemy grzewcze, wentylacja, klimatyzacja
GRUPA III Rzeszów – firmy mikro				
mężczyzna	Właściciel	Rzeszów	do 9	produkcja, handel odzieżą; usługi krawieckie
mężczyzna	Właściciel	Rzeszów	do 9	usługi motoryzacyjne
kobieta	Właściciel	Rzeszów	do 9	usługi fryzjerskie
mężczyzna	Właściciel	Rzeszów	do 9	handel artykułami spożywczymi
kobieta	Właściciel	Rzeszów	do 9	usługi – doradztwo finansowe, dystrybucja funduszy inwestycyjnych
mężczyzna	Właściciel	Rzeszów	do 9	handel – komputery, akcesoria, oprogramowanie komputerowe usługi – serwis, montaż podzespołów komputerowych

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

mężczyzna	Pełnomocnik	Rzeszów	do 9	produkcja, handel oraz usługi w zakresie budownictwa
kobieta	Właściciel	Rzeszów	do 9	usługi księgowe
mężczyzna	Członek Zarządu	Rzeszów	10 - 49	usługi – naprawa samochodów
kobieta	Właściciel	Rzeszów	do 9	handel artykułami spożywczymi

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
 Zintegrowany Program
 Operacyjny
 Rozwoju Regionalnego

 Wojewódzki Urząd Pracy
 w Rzeszowie

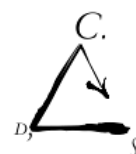
„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

ZAŁĄCZNIK 2 - WYKAZ FIRM OBJĘTYCH BADANIEM (dla trzech grup łącznie)

1. Agroturystyka Pogórze Rzeszowskie
2. ANTARES s.j
3. AUTOTRIO – serwis samochodowy
4. BERNADETTE – usługi fryzjerskie
5. BIUROTECH
6. BOMAR
7. FH MAX-POL
8. FHU DREW TIM
9. FOTO-HURT spółka z o.o
10. INTERTELE
11. Koronki S.A
12. KPB S.A
13. Krośnieńskie Przedsiębiorstwo Budowlane S.A
14. KSIĘGA
15. LECLECR spółka z o.o
16. Partner
17. Podkarpacka Izba Gospodarcza
18. Pośrednictwo ubezpieczeniowo-finansowe
19. RB Expert S.A
20. RCMB
21. RESCOM
22. SOTER
23. SPECJAŁ
24. SPLAST spółka z o.o
25. Spółdzielnia Inwalidów
26. Stowarzyszenie Inicjatywa dla Podkarpacia

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
 Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR

Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

---

27. TETRIX s.c
28. UNCLE GREG
29. Usługi motoryzacyjne
30. Wydawnictwo ARETE II
31. Wytwórnia ciast i lodów SANTOS
32. ZAPREN spółka z o.o

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

ZAŁĄCZNIK 3 - PRZEWODNIK DYSKUSJI

WSTĘP

Przywitanie – wyjaśnienie celu badania, zapewnienie o anonimowości

PROBLEMY ZATRUDNIANIA OSÓB Z WYKSZTAŁCENIEM ZAWODOWYM – DYSKUSJA WSTĘPNA

MODERATOR:

Chciałabym, aby na początek podzielili się Państwo swoimi doświadczeniami w zatrudnianiu osób o wykształceniu zawodowym w ostatnich latach. Zależy mi na praktycznych przykładach jak to wygląda w Waszych firmach.

1. Czy w ostatnich kilku latach Państwa firmy zatrudniały lub poszukiwały jakiś pracowników na stanowiska wymagające wykształcenia zawodowego? Mówiąc o wykształceniu zawodowym mam na myśli absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, techników, liceów zawodowych oraz szkół policealnych.
  - Jakich specjalności zawodowych poszukiwaliście?
  - Czy łatwo było znaleźć osoby o potrzebnych Państwu kwalifikacjach?
  - Jeśli były jakieś trudności to pracowników o jakich specjalnościach zawodowych trudno było lub jest znaleźć?
2. Czy poszukując pracowników z wykształceniem zawodowym szukacie Państwo raczej osób z dłuższym stażem zawodowym czy absolwentów, którzy niedawno ukończyli szkołę?
  - Na jakie stanowiska bylibyście Państwo skłonni zatrudnić absolwenta szkoły o profilu zawodowym, a na jakie absolwenci tacy się nie nadają?

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

ABSOLWENCI SZKÓŁ O PROFILU ZAWODOWYM – KWESTIE SZCZEGÓŁOWE

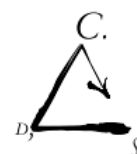
MODERATOR:

Porozmawiajmy teraz nieco szczegółowiej o absolwentach szkół o profilu zawodowym, to jest o absolwentach zasadniczych szkół zawodowych, techników, liceów zawodowych oraz szkół policealnych. Biorąc pod uwagę Państwa doświadczenie proszę ocenić:

1. Jaki poziom przygotowania zawodowego prezentują absolwenci?
  - Czy mają wystarczająco szerokie przygotowanie teoretyczne?
  - Czy posiadają wystarczające umiejętności praktyczne?
  - Konkretnie przykłady dobrze przygotowanych zawodowo i źle przygotowanych zawodowo.

2. Czy absolwenci z jakimi mieliście Państwo kontakt wyróżniają się jakoś na tle innych pracowników pod względem takich cech jak:
  - motywacja do pracy;
  - zdolność do samodzielnego podejmowania decyzji;
  - umiejętność działania w nietypowych sytuacjach;
  - poczucie odpowiedzialności i dyscyplina w pracy.

3. Jak w Państwa opinii wyglądają kwestie finansowe związane z zatrudnianiem absolwentów? Jakie są ich żądania finansowe?
  - Czy zatrudniając absolwentów o jakich mówiliśmy przed chwilą, korzystaliście Państwo z jakiegoś programu wspierającego zatrudnienie absolwentów, oferowanego przez Urząd Pracy np. Programu „Pierwsza praca”?
  - Jak oceniacie Państwo tego typu programy?
  - Czy Państwo powinno jakoś wspierać przedsiębiorców zatrudniających absolwentów?

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Unia Europejska

Europejski Fundusz Społeczny

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

- Na czym winno polegać takie wsparcie, aby rzeczywiście firmy zatrudniały więcej absolwentów?
  - Czy zatrudnienie absolwenta jest tańsze niż zatrudnienie pracownika ze stażem?
4. Co stanowi największą przeszkodę w zatrudnianiu absolwentów szkół o profilu zawodowym w Państwa firmie?
5. Próba ustalenia rankingu przeszkód od najważniejszej do mniej ważnej.

KONTAKTY PRZEDSIĘBIORSTW Z SZKOŁAMI ZAWODOWYMI

MODERATOR:

Niektóre przedsiębiorstwa poszukujące pracowników o wykształceniu zawodowym nawiązują bezpośrednie kontakty z szkołami o takim profilu.

1. Czy firma kogoś z Państwa ma lub miała w przeszłości bezpośrednie kontakty z jakąś szkołą o profilu zawodowym?
- Jeśli tak na czym te kontakty polegały?
  - Jak wyglądała współpraca?
  - Czy firma jest / była zadowolona z tych kontaktów?
  - Czy w wyniku współpracy ze szkołą jacyś absolwenci zostali zatrudnieni przez firmę?
2. Jeśli współpraca nie jest w pełni zadowalająca, co należałoby poprawić?
3. Jeśli nie mieli kontaktów ze szkołą:
- Czy szukali takich kontaktów i jak oceniają idee takich kontaktów?
  - Czy w przypadku ich firm widzą sens takiej współpracy, na czym taka współpraca mogłaby polegać?
  - Jakie korzyści mogłyby płynąć dla firmy z takiej współpracy?

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

